

TENTAMEN MEDICUM

INAUGURALE,

DE

GASTRITIDE.

THE TENTH AMERICAN MEDICINE

IN A CONCISE AND PRACTICAL

CASTLETTID

5
TENTAMEN MEDICUM
- INAUGURALE,

DE
GASTRITIDE.

QUOD
ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,

D. GULIELMI ROBERTSON, S.S. T.P.

ACADEMIÆ EDINBURGENÆ Praefecti;

NEC NON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu,

Et nobilissimae FACULTATIS MEDICÆ decreto;

PRO GRADU DOCTORIS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS

RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini subjicit

JACOBUS JOHNSTON,

HIBERNUS,

Societ. Chirurg. Obstet. Edin.

Socius Honorarius,

Et Praefes Annuus.

"Hic enim breve spatium est, intra quod, si quod

Auxilium non profuit, aeger exstinguitur."

Cels. de Med. lib. iii. cap. 1.

Ad diem 24. Junii, hora locoque solitis.

EDINBURGI:

Apud BALFOUR et SMELLIE,

Academiae Typographos.

M,DCC,XC.

D-4

THE NEW YORK
LIBRARY

JOHN L. LATHROP

THE NEW YORK
LIBRARY

THE NEW YORK
LIBRARY

THE NEW YORK
LIBRARY

THE NEW YORK
LIBRARY

THE NEW YORK
LIBRARY

THE NEW YORK
LIBRARY

THE NEW YORK
LIBRARY

THE NEW YORK
LIBRARY

THE NEW YORK
LIBRARY

THE NEW YORK
LIBRARY

THE NEW YORK
LIBRARY

THE NEW YORK
LIBRARY

Viro admodum honorabili,

DAVIDI LATOUCHE,

Necnon

JOANNI LATOUCHE,

Et

PETRO LATOUCHE,

Armigeris ;

Viris probissimis,

Qui,

Infitam ingeniorum vim,

Literis humanioribus et ingenuis artibus,

Sed magis adhuc vera virtute,

Patriae hominumque generis caritate,

Ornarunt :

Ob

Plurima beneficia,

In se suosque ab iis collata,

Hoc opusculum inaugurale,

Summa observantia,

Animoque quam gratissimo,

Confecratum

Voluit

JACOBUS JOHNSTON

Vino submedum honorabili

DAVIDI LATOUCHE

Notion

JOANNI LATOUCHE

Et

PETRO LATOUCHE

10.01

C^o M^o J^o Hamilton
with most Respectfull Compl^{ts}
from his Humble Servt
Jam^s Johnston

TENTAMEN MEDICUM

INAUGURALE,

DE

GASTRITIDE.

CUM, ventriculum ex talibus constare partibus, quales eum ad inflammationem proclivem faciant, satis cognitum habeamus; quin revera ita haud raro afficiatur, nobis in dubio esse non potest. Rem itaque, quam, hac in dissertatione, quam paucissimis tractare nobis in animo est, maximi esse momenti, omnibus medicinam perite fausteque facientibus satis apparebit. Verum, res etsi ita sit, tamen in perbrevis hujusmodi tentamine, ubere disputare et fusa, nec vacat nobis nec lubet; ideoque, morbo celeberrimi verbis CULLENI quam luculentissime definito, ad alia, nulla obstante mora, festinabimus.

A

DEFINI-

TENTAMEN MEDICUM

DEFINITIO MORBI.

“ Pyrexia typhodes; anxietas; in epigastrio ardor et
 “ dolor, ingestis quibuscumque auctus; vomendi cupiditas,
 “ et ingesta protinus rejecta; singultus.”

HISTORIA.

Hic morbus, duas in species, dividi potest; in Phlegmonicam, scilicet, cui, ut quidam putant, sedes in nervosa ventriculi tunica est, vel, ut aliis videtur, in circumcingente peritoneo; et in Erythematicam, quae in tunica ventriculi villosa, et textu infra eam jacente celluloso, semper infidet. De his utrisque ordine, de illa autem fusius, utpote quae, ingruens, multo plus secum afferat periculi, differemus.

Gastritis, ut vocatur, phlegmonodaea, ab usitatis febris symptomatis, veluti algore, horrore, siti, cibi fastidio, et ponderis circa praecordia sensu, plerumque incipit.

pit. Verum praesentem paulo post morbum insigniunt, gravissimus in ventriculi regione, una cum sensu ibi caloris fere intolerando, dolor; vomitio saepe iterata; ingesta in ventriculum quaelibet cito inde rejecta; ictus arteriarum parvi, duri, crebri, et interdum quidem intermittentes; singultus, molestaque anxietas; respiratio difficilis et laboriosa; functiones, ut appellantur, naturales, vitales, et animales, permultum laesae; et vires laborantis multo plus labefactatae prostrataeque, quam quod in caeteris accidit morbis, quos inflammatio fere comitetur. Quin et sanguis e corpore, urgente hoc morbo, missus, pelliculam coriaceam, praesentis indicem inflammationis, nil, quo id fiat minus, obstante, semper induit. Nec non epigastrii regio, eam manu contrectanti est dura, tensa, et nonnihil quoque tumefacta; atque, si levissime quidem digitis prematur, morbo laborantem acerbo afficit dolore. Denique, interdum et ischuria, qua nil fere magis extimescendum horrendumque esse potest, urgentem hanc ventriculi inflammationem comitatur; atque aegrotum, jam multum quidem omnibus miserandum, tormentis, fere morte gravioribus, excruciat.

Species

Species gastritidis erythematica saepius, quam phlegmonica, homines invadere existimatur; et eandem, neque dolore eam comitante neque febre, haud raro, insciente quidem medico, extitisse, satis ex sectis cadaveribus apparet. Quocirca, hic morbus, etiam cum in ventriculo, quasi insidians, lateat, utrum revera adfit necne, certo interdum scire nequeamus. Plerumque vero, hoc praesente, observabimus, ventriculum acrium ingestorum solito esse impatientiorem; aegrotum continua fere nausea, et molestissimo, in ventriculi regione, dolore fatigari; atque totum corpus creberrimis concuti vomitionibus. His accedant auctus calor, caeteraque febris indicia pleraque, aliquanto autem, quam quae, phlegmonica urgente gastritide, sese ostendunt, leviora.

Erythematica ventriculi inflammatio, paulo postquam ingruerit, interdum sese, per cursum, quo tendat oesophagus, brevi diffundit. Quin etiam, ut quibusdam fuit secando repertum anatomicis, ita late sursum serpendo patet deorsumque, ut totum intestinorum canalem afficiat.

Hunc

Hunc itaque morbum, soli cum infidet ventriculo, molestas tantum vomitiones concitare, sed, deorsum per tractum intestinorum cum patet latius, alvum quoque quam vehementissime ciere, nobis hic observare liceat.

Ex jam dictis, quin inflammatio quoque erythematica ventriculi sit propria, plane nil est, quod ab aliquo dubitetur.

CAUSÆ REMOTÆ.

Causarum, quæ huc spectant, genus duplex est, Primum externas, internas autem alterum, amplectitur.

Ad res *externas*, quibus hic morbus moveatur, propriæ pertinent contusiones regioni ventriculi admotæ; et res omnes, qualescunque sint, acres in ventriculum ingeltæ, quibus hujus tunicae rodantur. Eodem quoque ventriculus, vel nimio cibo, vel multo cibi nimis gravis et concoctu difficilis usu, distentus, spectat. Denique, potus calidus, corpore frigido, haustus; vel potus frigidus, corpore calido; res inter externas, quæ hunc morbum moveant, numerandus est.

Hic

DE GASTRITIDE.

Hic morbus, e vehemente animi incitatione interdum oriri, fuit observatus. Hoc autem, nisi iis, in quibus ad morbum insignis natura ineffet proclivitas, non, me saltem opinante, accideret.

Rerum *internarum*, quae, ad hunc morbum concitandum, polleant, inaequalis sanguinis distributio, ob quam, in ventriculum, hoc fluidum nimia derivetur quantitate, praecipua habenda est. Plethora quoque, aliis eodem tempore adjutricibus, corpora huic morbo faciat solito opportuniore. Praeterea acres quidam humores vel ventriculo ipso, vel aliis, unde in ventriculum expedite infundantur, partibus ingenerati, ut inflammatio, de qua nunc disputatur, subeat, haud raro efficiunt. Quinetiam, hanc ventriculi affectionem, ex hujus visceris cum remotis partibus consortio, oriri posse, veluti in podagra, exanthematibus, putridisque febribus, veri esse simillimum nobis videtur. Postremo, quin vicinae ventriculo partes inflammatae, hunc quoque inflammatione interdum afficiant, minime quidem nobis dubitandum est: Eodem autem tempore, non possumus, quin, ipsam hanc inflammationem haudquaquam ventriculi ipsius esse propriam, sed tantum huc, ob mirandum hujus

cum

DE GASTRITIDE.

cum iis partibus consortium, quasi rependo tetendisse, confiteamur.

CAUSA PROXIMA.

Indicia omnia, quibus cujuscunque organi insignitur inflammatio, sanguinem, in vasis partis se male habentis, adaucto revera fluere impetu, credamus ad inducendum, in commune conspirant. Sed quoniam, interea loci, cor, quantum percipi potest, non semper solito micat validius; est cur, adauctum hunc sanguinis impetum, non ex eo, quod cor se coarctet fortius dilatetque, sed magis ex eo, quod arteriae partis ipsius morbidae justo enixius micent, oriri crederemus. Causae igitur hujus morbi remotiores, motus vasorum ventriculi abnormes faciendo, potissimum agere videntur. Sed qua vi, nisi stimulante, ad hoc efficiendum polleant, affirmare, tam juvenilibus annis minime convenit. Si itaque, ut verissimillimum videtur, hunc morbum, stimulando, concitant; quin hunc effectum, ut extrema ventriculi vasa sanguifera sese, praeter solitum, contrahant, efficiendo praestent,

praesent, nil est, cur dubitaremus. Nobis igitur, hac de re, cum celeberrimo CULLENO, convenit; qui censet, proximam gastritidis causam, spasmum esse, quem causae remotiores, extremis ventriculi vasis sanguinem vehentibus intulerunt, quique, semel inductus, causa est, cur impetus sanguinis solito major, ibi aliquandiu sustentetur.

DIAGNOSIS.

Ne morbus, de quo nunc disputatur, pro quibusdam caeterorum abdominis viscerum inflammationibus; enteritide, veluti, hepatitideque; falso habeatur, nonnihil periculi est.

Enteritis phlegmonica a phlegmonica gastritide optime eo discernitur, quod, illa urgente, dolor, secus ac, hac praesente, evenit, ad solam fere umbilici regionem refertur; quodque singultus enteritide, nisi diu perstiterit, laborantem perraro infestat, dum gastritidem urgentem fere semper comitatur. Erythematicam autem gastritidem et erythematicam enteritidem penitus inter-

noscere,

DE GASTRITIDE.

noscere, imprimis arduum est; et, pro humanis viribus, vix, me opinante, exequendum: Cum praesertim horum cognatorum quasi morborum primus, ut ante diximus, deorsum serpendo intestina afficiat; sursum autem alter, ventriculum; atque, hoc modo, sedes non suas, uterque utriusque propriam, invicem occupent.

Hepatitis et gastritis, quod illi cum hac duo sunt signa communia, vomitio scilicet singultusque; idcirco, imperito vel incurioso internoscente medico, fere unam prae se speciem ferunt. Sed, haud infrequenti APOLLINIS cultori hi morbi, primo aspectu, tam inter se consimiles, plurimum in hoc diffident; quod, hepaticae urgente, contra ac, urgente gastritide, evenire dictum fuit, arteriarum pulsus semper sunt pleniores; quod hypochondrio dextro, aliquo quidem levissime premente, laborans graviter dolet; quod dolor dextrae claviculae humeroque semper insidet; et, denique, quod aegrotus laevo lateri, gravis expers doloris, incumbere non potest.

Gastritis quoque pro colico dolore interdum inscientia habeatur. Sed, qui colicum a febre fere esse vacuum, et, eo excruciante, umbilicum propriam doloris esse

B

fedem,

fedem, memoriae infixum retinet; ab eo, in dignoscendis his morbis, errari non potest.

Nonnulli quidem discrimen, inter gastritidem erythematicam et cynanchen malignam, facere aggressi sunt; sed hi morbi ita, quod ad genus, inter se differunt, ut, hoc in loco, tempus iis distinguendis terere, a re nostra alienum foret.

RATIO SYMPTOMATUM.

Ardor dolorque epigastrii, inter ea, quibus hic morbus potissimum insigniatur, numeranda sunt: Et cur, hoc urgente, ea semper adsint, causam afferre nostrum est. Cum nihil, ad augendum cujusquam visceris vel corporis quidem totius calorem, quam adauctus vasorum sanguinem ibi vehementium impetus, plus conferat; est cur, ad impetum hunc adauctum, epigastrii ardorem referremus. Praeterea, cum ventriculi vasorum tunicae, solito plus idcirco tendantur, quod in eas, ob adauctum sanguinis in
ventriculum

ventriculum fluxum, plus sanguinis propellatur; hæc tensio, cur dolore epigastrii afficiatur aegrotus, causa esse videtur.

Anxietas, alterum gastritidis signum, ad dolorum genus, ut existimant nonnulli, proprie pertinet. Hoc vero ita esse, non idcirco credere possumus; quod anxietas, nullo dolore strictius dicto eam comitante, sæpe adest. Verum anxietas, etiamsi dolor non sit, tamen doloris simulans dici potest; nam, quin anxietas aliquid sibi cum dolore commune habeat, a nemine dubitetur. Ubique igitur organum quodvis, quo suo munere naturali vel minus, vel non omnino fungatur, impeditur; quod in morbo, de quo nunc differitur, præcipue, ob acerrimam ventriculi sensibilitatem, accidit; anxietatis sensus non adesse non potest.

Vomendi cupiditas, quæ, hoc morbo implicitum tanta molestia afficit, ex nimia ventriculi irritabilitate, nimiaque ideo sensibilitate, quæ, gastritide urgente, adesse nemo ignorat, oriri videtur.

Singultus, usitatum gastritidis signum, ex quibusdam abnormibus diaphragmatis, æque ac aliorum, qui inspirationi inserviunt, muscutorum motibus, omnino, me opinante,

opinante, pendet. Quoties ventriculus inflammatione afficitur, quin diaphragma, propterea quod ei sit vicinum, male se quodammodo habeat, esse non potest; sed quo hoc efficiatur modo, explicatu quam difficillimum est. Veri autem simile videtur, ventriculum, praesertim superius ejus orificium, quod diaphragma, inter inspirandum, descendens quodammodo premit, ob inflammationem sibi, urgente gastritide, insidentem, ideoque cujusvis prementis impatientiam, descendentem diaphragmati resistere; atque, hanc ob rem, musculos, ad respirandum necessarios, sese solito citius contrahere, et, hoc modo, abnormes eos efficere motus, quibus nomen, singultus, fuit inditum.

Pulsus intermissio, quoties, praesente hoc morbo, accidat, genus nervosum quodammodo laesum fuisse indicat. Hujus autem laesionis, quin cor arteriaeque, ob mirandum consortium, quod nervulis quidem remotissimis cum ipso cerebro intercedit, participa brevi fiant, esse non potest. Musculi itaque horum proprii, vi sese movendi, ob laesos eorum nervos, minuta, vel, magna ex parte, subducta, multo fiunt solito debiliores; neque,

que, interjectis iisdem spatiis, sese contrahunt extenduntque.

Dyspnoea, five spirandi difficultas, gastritidis fere constans est comes. Urgente hoc morbo, aegrotus, propterea quod diaphragma inspirando descendens, ventriculum jam inflammatum, ideoque cujuscunque premensis impatientissimum, premit, respirationem, ut sanus solet, absolvere, sine impatibili fere dolore non potest. Hunc ut evitet, ab aegroto, quantum in se est, ne organa respirationis propria multum exercitet, semper cavetur. Hinc facilis patet ratio, cur spirandi difficultas, ea inter indicia annumeranda sit, quibus ventriculi inflammatio potissimum insigniatur.

Dysuria, seu difficultas urinae, signum morbi, de quo disputatur, molestissimum, vel e debilitate quae, initio hujus morbi, saepe, mirum in modum, urgeat, vel ex spiritus difficultate, ob quam vesica, ex musculis respirandi propriis, minime satis, ad urinam exprimendam, auxilii affequatur, oriri potest.

Majorem *virium prostrationem*, ventriculi, quam aliarum partium, inflammationem insignire, minime quidem mirandum est; idcirco quod, ventriculo inflammato,

aegrotus

aegrotus continuis fere vomitionibus laborat; adeo ut, quicquid alimentorum assumitur, id fere statim rejiciatur. Quam ob rem, alimentorum et fonte et alveo inde proveniente prorsus fere exinanitis, corpus, vasculorum absorbendi propriorum ope, nil fere nutrimenti accepturum fatis patet. Corpus igitur, et idoneo nutrimento subducto, et caeteris morbi signis simul urgentibus, quin in periculosam quam citissime ruat debilitatem, esse non potest.

P R O G N O S I S.

Gastritidem, ob mirabile ventriculi cum universo corpore consortium, obque magnam sensilitatem qua hoc organum gaudet, discriminis saepe maximopere extimescendi efficientem esse, certo affirmare possumus. Hujus ratio adhuc clarius patet, cum animum ad periculosam debilitatem advertimus, quae, gastritide urgente, aegroti vires, usitato inflammationis cursu nondum peracto, mirum in modum prosternit. Sed, ut qualis huic morbo sit exitus, recte praefagiamus, quaenam et quam

quam gravia symptomata urgeant, quam studiosissime diligentissimeque animadvertamus oportet.

Ventriculi inflammatio, si cursum, ei caeterarum in genere inflammationum haud ab similem, habeat, vel discutiatur, vel suppuret, vel insani/bilis in gangraenam /a definat. Schirrum quoque, quo ventriculus haud raro affici solet, quique antecedentis inflammationis consequens esse videtur, alterum posse gastritidis esse finem, ut credamus adducti sumus; etiamsi, utrum hoc ita sit necne, forsitan a multis acerrime disputetur.

Si violenta causa hanc inflammationem non fecit; si praecipua signa mitescunt, arteriarum, scilicet, pulsus pleniores fiunt mollioresque, respiratio minore perficitur difficultate, dolor remittit, praesertim si omnia haec signa, post idonea medicamenta adhibita, reddita fuerunt leviora; tum est, cur eam discussum iri, et faustum habituram exitum, speraremus.

Si vero haec signa, etsi levia, per septem vel plures dies continuos, manserint; si supervenerint rigores; si aegrotus gravitatis anxietatisque sensu, dolore quidem remissione, etiamnum afficiatur; ne morbus ad suppurandum inclinet pertimescamus. Utrum suppuratio
urgeat

urgeat necne, ex crebritate arteriarum ictuum - primo minuta, et, paulo post, adaucta; crebris horroribus; caeterisque signis, quae febrem adesse hecticam indicant, cognosci potest. Si ad suppurationem ab inflammatione processum fuit, nisi pus, abscessu rupto, in ventriculū influat, et inde vomendo eliminetur, et sanetur ulcus, aegrotus, viribus febre prorsus tandem exhaustis, mortem occumbet.

Ventriculi inflammatio ne ad gangraenam inclinet, magnopere idcirco extimescendum est; quod hanc, prae caeteris, inflammationem, ad gangraenam inclinari, medici pro certo cognitum habent. Quoties, igitur, urgentia gastritidis signa, medicaminibus adhibitis, non mitescunt, gangraenam vel adesse, vel saltem quam proxime instare, multum est rationis cur suspicemur. Gangraenam, si revera urgeat, indicat dolor subito remissus; dum, eodem tempore, arteriarum ictus nihilo sunt minus frequentes debilesque; et praeterea alia manifestissima inauspicatae debilitatis indicia, aegrotum summo vitae discrimine versari, ostendunt. Quoties ventriculi inflammationi gangraena supervenerit, nil boni faustive praesagire possumus.

Cum

Cum, ut supra dictum fuit, hunc morbum interdum in scirrhum definere verissimum videatur; hoc post accidere, quam inflammatio, aliqua ex parte, discussa fuerit, animi, ut credamus, inclinant.

Etiamsi vero scirrhus, ut nobis videtur, ex hac causa interdum oriatur; tamen a pravis caeteris ventriculi affectionibus, haud facile, per aliquod saltem tempus, dignosci potest. Quin, autem, infaustus periculosusque gastritidis sit finis, qui serius ocus mortem afferat, dubitare non possumus. Quatenam mala scirrhus efficiat, quippe cum omnes medicinae studiosi ea jam cognita habeant, hic memorare supervacaneum esset; et, praeterea, nos longius ab incepto traheret.

RATIO MEDENDI.

Consilium gastritidi medendi triplex est: Ut enim,

1mo, Causam excitantem tollamus; dein,

C

2da,

2do, Inflammationem minuamus ; et, denique, ¹

3tio, Gravissima signa reddamus leviora ; opus est.

CONSILIIUM PRIMUM.

Quotiescunque ventriculi urgeat inflammatio, causam quae eam initio excitaverit, quamprimum amovere medicos oportet ; aliter enim, morbum radicitus tollere minime poterunt. Hoc, per seipsum, tam esse necessarium videtur, ut, multa hic de eo loqui, non opus sit. Ne itaque multiloquus incassum videar, hoc tantum vellem observandum ; cum acria quaedam, ea praesertim quae ad genus veneficum pertinent, cujusmodi sunt sales quidam metallici, gastritidem excitent, iis obviam esse eundem largis mitium mucosi generis liquorum haustibus, gummi velut Arabici aqua liquati, lactis tepidi, juris, caeterorumque quae, quod ad-et naturam et effectus, his sint consimilia. Quod si horum salium ulli, hydrargyrum veluti muriatum, eo sint genere,

ut

ut componentium inter se cohaerentia partium sale alkalini generis fixo dissolvatur; tum medicum, ut, qua ii polleant sales, acrimoniam quamprimum obtundat, aegrotumque instanti eripiat periculo, largas alkali fixi liquati doses animo quam praesentissimo porrigere oportet.

CONSILIUM SECUNDUM.

Optatus gastritidi ut sit exitus, inflammationi, quo minus gliscat, occurrere, et quidem, ex toto, obviare, quam potest maturrime studiosissimeque, medicinam facientibus laborandum est. Hic autem loci potissimum de phlegmonica ventriculi inflammatione propterea loquimur, quod, hac urgente, medicamenta, quae, ut conquiescat, efficiant, multo, omni procul periculo, largius adhibeantur.

Ad phlegmonicam ventriculi inflammationem reprimendam vel omnino tollendam, remedia, quae ad evacuantium genus pertinent, qualia sunt sanguinis missio

et

et laxantia; quae spasmodum solvunt, ut vesicatoria fermentaque; quae, denique, refrigerant, cujusmodi sunt sales neutri et acida; longe plurimum pollent.

Sanguis ex diversis partibus, et variis in modis, prout res postulent, *mittatur*: Vel enim, vena incisa, e brachio; vel ex partibus morbi sedi vicinioribus; vel interdum ex utrisque, profluat. Spes autem nostra fere omnis aegroti salutis, in sanguine, ineunte morbo, ubere e brachio missio, et quidem integrato, sita est: Et etiam si arteriarum pulsus tum sint parvi, at hoc tamen nihil, quo minus sanguis iterum mittatur iterumque, ob stare debet; idcirco quod, post sanguinem missum, arterias pleniores ideo micare mollioresque, medici observarunt. Sanguinem ita missum, hoc morbo laborantibus maximo esse usui, adeo omnibus notum est, ut de eo hic plura dicere ex supervacaneo videretur.

Sanguis quoque, ex partibus sedi inflammationis propioribus, missus, commoda sui propria habet. Hoc, ministris vel hirudinibus, vel cum ferro cucurbitulis, efficiatur. Verum enim vero, hae illis ideo antependae sunt, quod minus aegrotanti incommodi afferunt.

runt. Quoniam, urgente hoc morbo, sanguinem in ventriculo cumulari, atque epigastrium tensum esse, nonnihil tumefactum, durumque, certo scimus; sanguinem itaque ex partibus ventriculo propioribus mittere, non solum utile, sed factu esse optimum, videtur. Sanguis enim ita missus, praeterquam quod, cum eo, e brachio, misso, ad urgentem reprimendam inflammationem conspirat; multum quoque, ad levandum dolorem, et sanguinem ventriculo, praeter naturam, congestum, aliorsum derivando, dissipandum valet. Quin et, hoc remedium semel iterumque idcirco iterandum est; quod, nullo fere periculo unquam comitante, auspicate adhibeatur.

Laxantia, propterea quod ventriculus, ob miram irritabilitatem, quae ei, urgente hoc morbo, inest, omnia medicamenta fere semper respuit, perraro aegrotanti multum profunt. Sed, cum suam hominum unicuique corporis constitutionem sapientissimus rerum opifex tribuerit; interdum accidant gastritidis exempla, in quibus laxantium remediorum periculum, spe inde utilitatis non prorsus destituti, faciamus. CrySTALLI tartari, vel decoctum tamarindorum, utpote horum mitissima, quaeque,

quaeque, eam ob rem, plurimum leniminis, simulque minimum molestiae, aegroto afferant, longe caeteris omnibus sunt anteferenda. Quod si alvum astrictam solvere opus sit, tum ad clysmos laxantes, in quibus nihil est cuiusquam irritantis, identidem, prout res postulent, decurrere oportebit.

Vesicatoria, quo modo cunque in corpus humanum agant, peritissimus medicorum quisque, experientia, optima medicinam facientium duce, monitus, in auxilium adversus gastritidem vocat. Ad ea initio morbi, non autem ante missum sanguinem, optime decurritur; et epigastrium locus est, cui, prae caeteris, applicari debent. Semel iterumque, nisi mitescant signa, iteranda sunt; et, in vulnuscula, cucurbitulis vel hirudinibus facta, si, quo minus vesicatoria ad epigastrium apponantur, impediunt, quantum adhaerentis sufficiat emplastri, tantum imponendum est.

Ad *fomenta* quod attinet, observandum est, nil quod plus, ad solvendum spasmum, ideoque ad hunc morbum prorsus tollendum, confert, medicos adhuc periculo compertum habere. Hujusmodi remedia, vel humida corpori vel sicca admoveere liceat; etiamsi humi-

dis

dis omnes fere medici primas detulerint. Fomenta, ut suos effectus melius praestent, non regioni ventriculi soli applicari debent, sed etiam toti abdomini. Balneolum quoque tepidum, si nihil obstaret, quo minus ab aegroto in id descenderetur, sanguinem ex intimo ad extremum corpus eliciendo, et, eam ob rem, insensilem, per cutem, augendo halitum, et ipsam inflammationem, et urgentes eam comitantes dolores, permultum omni procul dubio leniret.

Internus quidem fomentorum admotus, nonnihil, forsan, morbi levaminis laboranti afferret. Si enim copia aquae tepidae, in rectum intestinum, clysteris ope, injiceretur, ita ut colon, ubi arcuatum ventriculo appropinquat, attingeret; satis, ob hanc propinquitatem, nobis esset causae, cur, ut immissa aqua nonnihil ipsi ventriculo fomenti esset, fore crederemus.

Salium tertiorum ullam hic mentionem facere, ob miram ventriculi irritabilitatem, qua, ut antea diximus, omnia medicamina respuit, fere prorsus ineptum videtur. Veruntamen, siquando medico fit causa, cur credat hoc organum medicaminum esse patiens; tum
aegroto,

aegroti, ut sales quosdam neutros, haustus forma R. VERIANI, assumat, recte praecipiat.

Acida, quo modo cunque sese habeat ventriculus, fere pergrata sunt; sed praesertim, cum, id quod, hoc in morbo, accidit, animalis ei calor praeter naturam intenditur. Gastritide itaque urgente, parvulis assumantur quantitibus; et, nauseam et vomitionem si non cient, plurimum, ob potentiam, in iis quae insit, calorem corporis minuendi, ad morbum levandum valent. Ad rem autem tam optandam efficiendam, acida vegetabilia, multo, quam acida fossilia, aptiora esse et accommodatiora, omnes fere medici periculo compererunt.

CONSILIUM TERTIUM.

De modo, quo gravissima gastritidis signa, vomitio, scilicet, singultus, et virium prostratio, leventur, per pauca nunc adjicienda sunt. Vomitio singultusque, fere intoleranda aegrotum molestia afficiunt: Neque enim, inter primos morbi dies, ad efficacissimum quo leniantur

leniantur medicamentum, opio, medicamentorum facile principe, ob vehementissimam inflammationem tum prorsus interdicto, decurrere licet. Simul autem atque inflammatio aliquantum remiserit, atque dolor vomitusque, interjectis intervallis, recurrant; clysmi, quorum opium pars sit constituens, caute parati, permultum aegrotanti proderunt. Haustus quoque RIVERIANUS, eodem tempore, et etiamnum effervescens, in ventriculum assumptus, perutilis invenietur.

Ad vitales vires, quae adeo, ut ante dictum est, hoc morbo labant, sustentandas, vel jam labefactatas reficiendas, clysmi nutrientes longe aptissima observantur remedia; ideoque identidem, donec ventriculus suo munere fungendi capax iterum evaserit, injici debent.

Siquando accidat gastritis erythematica, qua tollatur ratione, eam proponere, imprimis arduum est; eoque magis, quod peritissimus medicorum quisque, quae optima sibi videtur ratio, eam sequitur. Veruntamen, si signa iis, quibus insigniatur phlegmonica, similia, aliquanto tantum leviora, eam indicent; eadem remedia, pro rata signorum violentia, plus minusve adhibeantur. Sin, ut interdum accidit, haec inflammatio eos, qui

D.

putridis

putridis laborent morbis, vel qui ex febribus revalescant, corripiat, sanguis, ob jam urgentem debilitatem, minime mittendus est. Acida autem, alimenta acescentia pleraque, et, nisi ingrata sint ventriculo, opium quidem, et corticem Peruvianum aqua infusum, aegroto, ut assumat, rectissime utilissimeque a medico, praecipitur.

F I N I S.